

ΞΕΝΟΙ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

Toῦ ANDRE DE LORDE

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Όταν ἐγύρισε στὸ σπίτι του, ὕστερα ἀπὸ ἀπουσία ἕξη ἑβδομάδων, ὁ Πέτρος Ὁτράν ἔμαθε ὅτι ὁ φίλος του Ζώρζ Ριβάλ εἶχε ἀποθάνει.

Ἡ εἰδησις αὐτὴ δὲν τὸν παροξένησε καὶ τόσο, γιατί καὶ πρὶν νὰ φύγῃ, εἴξερε ὅτι ὁ φίλος του ποὺ ἦταν ἄρρωστος βαρεὶ ἀπὸ πολλοὺς μῆνες, εἶχε καταδικασθεῖ ὀριστικὰ ἀπὸ τοὺς γιατροὺς.

Φτωχὴ Ριβάλ, ψιθύρισε μόνο μὲ θλίψη. Τὶ κακὸ ν' ἀφήσῃ τόσο γρήγορα τὴ ζωὴ ἢ ὅποια σοὺ φαινόταν τόσο ὄρατα.

Ἔμεινε μερικὲς στιγμὲς βυθισμένος σ' ὀνειροπολήσεις κ' ἔπειτα ἄρχισε νὰ ψάχνῃ στὴν ἀλληλογραφία του, ποὺ ἦταν μαζεμένη ἀπ' αὐτὸν στὸ γραφεῖο του, συλλογίζοντας μὲ στενοχώρια πὼς εἶχε νὰ διαβάσῃ τόσες ἐπιστολές, οἱ ὁποῖες εἶχαν ἔρθει στὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του.

Ἐξαφνα μέσα στὸ σαρό τῶν ἐπιστολῶν ξεχώρισε ἕνα σταχτὶ φάκελλο, ἀπάνω στὸν ὁποῖον ὁ Ὁτράν ἀνεγνώρισε τὸ γραφικὸ χαρακτῆρα τοῦ πεθαμένου φίλου του. Κύτταξε νὰ βρῆ στὸ γραμματόσημο τὴ χρονολογία τῆς ἀποστολῆς κ' εἶδε πὼς ἦε φραγιδα ἦταν τῆς 25 Ἀπριλίου. Εἶχαν περάσει ὄχι τὸ μῆρες ἀλλ' ὅτε...

Ἄνοιξε ἀνυπόμονα τὸ γράμμα καὶ διάβασε :

« Παιλιέ μου φίλε »

Τώρα ποὺ σοὺ γράφω εἶμαι πλέον ἐτοιμοθάνατος. Ὡστόσο ἔχω διατηρήσει ὅλη τὴν κνευμανικὴ μου διαύγεια. Μοῦ φαίνεται μάλιστα πὼς τώρα ἕνα φῶς πολὺ ζωηρὸ ἔχει χυθεῖ μέσα μου ποὺ φωτίζει κάποιες σκοτεινὲς κ' ἀνεξερρυνήτες γωνίες τῆς υπάρξεώς μου. Ἄλλοτε διὰν ζικνυθὰ μίνω ἀπ' τὴν ψυχὴ μου καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὴ δῶ γυμνὴ, νόμιζα πὼς ἄκουγα καὶ τὰ πεῖο σιγανὰ καρδιοχτύπια μου. Ἐν τούτοις ξεγελοῦσα τὸν ἑαυτὸ μου καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν πρὸς ἀγνοῦσία τὸν ἑσωτερικὸ μου κόσμον. Αὐτὴ τὴν ὥρα ποὺ νιώθω κοντὰ μου τὸ θάνατο μὲ τὴν παγωμένη πνοή του, ἡ ἱστορία τῆς ζωῆς μου διαφωτίζεται.

Γιὰ ὅλους ἦμουν ἕνας ἄνθρωπος εὐτυχισμένος. Ἦμουν πλούσιος καὶ γνωστὸς στὸν κόσμον, εἶχα μιὰ γυναίκα κ' ἕνα γυῖο ποὺ μὲ λάτρειαν. Ἦμουν λοιπὸν εὐτυχισμένος, εἶπα τουλάχιστον ἄκουγα νὰ μὲ λένε οἱ ἄλλοι...

Ἐ, λοιπὸν, ἀκου' δυὸ χρόνια μετὰ τὸ γάμο μου γνωρίστηκα μὲ μιὰ χθρα νέα, πλούσια κ' ἐλευθέρη, ἢ ὅποια εἶχε δυστυχίσει στὸν πρώτῳ γάμο της καὶ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ συζύγου της ζητοῦσε νὰ χαρῆ τὰ νιάτα της. Μὲ τράβηξε κοντὰ της μὲ τὴν ὀμορφιά της κ' ἐπὶ ἕνα ὀλοκληρὸ χρόνον γευθήκαμε μαζὶ τὸν ἔρωτα καὶ δοκιμάσαμε ὅλες τὶς γλῆκες του. Αὐτὸ βάστηξε ὡς ὅτου μιὰ μέρα ἔμαθα ὅτι ἡ γυναίκα μου ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ μητέρα. Τότε τὰ αἰσθήματά μου ἄλλαξαν μὲ μιὰς.

Τὸ αἰσθητὴ μου πρὸς τὴ φίλη μου ψυχράθηκε κάπως, ἐνῶ ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὴ γυναίκα μου ξαναζωογονήθηκε.

Σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ μὲ τραβῆ ἄλλοι καὶ πάλι τὸ σπίτι μου καὶ ἡ οἰκογενειακὴ ζωὴ.

Ἡ ἀνυπόφορη διαγωγή τῆς φίλης μου, ὅταν τὸ ἔμαθε αὐτὸ, συνετέλεσε πολὺ στὴ μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρός μου. Ὡς τότε, μοιραζόμαστε σὲ δυὸ γυναίκες, ἕκ τῶν ὁποίων τὴ μιὰ ἀγαποῦσα μὲ πάθος, πρὸς τὴν ἄλλη δὲ ἦμουν σχεδὸν ἀδιάφορος, ἐδίσταξα ἂν νίκασα μὲ πάθος μιὰ ἀπόφασιν ὀριστικὴν. Ἐξ ἄλλου εἶχα κἀνὴν τὴν ἀνοησία νὰ γράφω ταχτικὰ στὴ φίλη μου κ' αὐτὴ εἶχε φυλάξει ἢ ἐπιμέλεια ὅλες τὶς ἐπιστολὰς τῶν πρώτων ἡμερῶν μετὰ σὺς ὁποῖες, τυφλωμένος ἀπὸ τὸν ἔρωτα, ἀπαρνόμουν σκληρὰ τὴ γυναίκα μου. Τὶς εἶχε φυλάξει κ' ἤξερα πὼς μὲ κανένα τρόπο δὲ θὰ μπορούσα νὰ τὶς πάρω ἀπὸ τὰ χεῖρά της. Εἶχε συνδέσει τὴ ζωὴ της μαζὶ μὲ τὴ δική μου... Μ' ἀγαποῦσε, τελείωσε...

Καὶ μὲ κρατοῦσε δεμένον μ' αὐτὰ τὰ γράμματα ποὺ μοῦ προξενόσαν φορικὴ ὄσες φορές τὰ θυμόμουν !... Στὴν ἀρχὴ θέλησα νὰ ἐξομολογηθῶ τὴν ἀλήθεια στὴ γυναίκα μου, ἢ ὅποια βέβαια θὰ μ' εἶχε συγχωρήσει, γιατί ἡ ἀγάπη της ἦταν ἰσχυρὴ γιὰ κάθε θυσία... Ὡστόσο δὲν τολμοῦσα νὰ πραγματοποιήσω τὴν ἀπόφασίν μου. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ γράμματα ποὺ ξεχειλόσαν ἀπ' τὸ τρελλὸ πάθος μου μοῦ φαινόταν πὼς ὑψόνονταν ἀνάμεσα μὰς σὰν τοῖχος ἀόλετους καὶ γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ ἐσώπασα.

Γι' ὅ ἀποφύγω τὸ σκάνδαλο τῆς ἀποκαλύψεως, μὲ τὸ ὅποιο δὲν ἔπαυε νὰ μ' ἀπειλῆ ἡ ἐρομένη μου, ἄρχισα νὰ ὑποκρίνομαι. Περιγύσσα σχεδὸν ὅλες τὶς ἡμέρες μακριὰ ἀπ' τὴ σύζυγόν μου τὴν ὅποια ἐν τούτοις ἀγαποῦσα πραγματικὰ, στὸν πλάϊ τῆς γυναίκας ποὺ μοῦ εἶχε γίνῃ σχεδὸν μοιχτή... Κι' αὐτὸ, γιὰ νὰ μὴν ἐξεγείρω τὴ ζήλεια της καὶ τὴν ἐμπόδιον νὰ μὲ προδώσῃ.

Τότε ἡ θέση μου στὸ ξένο σπίτι ἐγενε ἐτραγικὴ. Ἄγχι νὰ καθησυχῶσθαι τὴν φίλη μου μὲ τὶς συνχρῆς, τὶς καθημερινὰ ἐπισκέψεις μου, ποὺ ἄναιον κάθε μικρὴ ἀπουσία μου τὴν ἐξώργιζε σ' ἀπίστευτὸ βαθμὸ. Ἀναγκάζομουν λοιπὸν νὰ καταφεύγω σὲ διάφορα προτάκουστα στρατηγήματα γιὰ νὰ μωρῶ νὰ κλέβω λίγες ὥρες ἐλευθερίας, τὶς ὁποῖες ἀφιέρωνα στὴ γυναίκα καὶ στὸ παιδί μου. Εἶχα ἀκόμα καιρὸ νὰ τὶς φανερώσω ὅλη τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ διαλύσω

τὸν τρομερὸ Ἐφιάλητὴ ποὺ μὲ βασάνιζε, ἀλλὰ δὲν τολμοῦσα-καὶ κάθε μέρα ποὺ περνοῦσε μοῦ ἀφαίρουσε καὶ μιὰ εὐκαιρία νὰ τὶς μιλήσω.

Κάθε ὥρα, κάθε λεπτὸ παρῆλυε τὴ λίγη θέληση ποὺ μοῦ ἔμεινε κ' εἶπα παρτεῖνετο τὸ μαρτύριο τῆς σιωπῆς.

Ἔπειτα ὁμως ἔρχισα νὰ λιγοστεῦω τὶς ἐπισκέψεις στὴν φίλη μου μὲ διάφορες προφασεῖς καὶ μ' ἀνεξάντλητα ψέμματα. Ἡ ἐλευθερία ὁμως ποὺ ἐκέρδιζα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὀδηγηθαιόταν μὲ τὴν ὑποψία ποὺ μὲ κατέτρωγε μήπως ἐκεῖνη μὲ προδῶσιν. Οἱ ὥρες ποὺ περνοῦσα κοντὰ στὴ γυναίκα μου ἦταν μαῦρες κ' ἄραχνες. Κάθε στιγμὴ φοβόμουν μήπως προδῶθ' ὁ μόνος μου. Πατήματα στὴ σάλα, κουδουνίσματα στὴ πόρτα, σιγανὲς συνομιλίες στὸ διάδρομο μ' ἐτάραζαν ἑσφιζὰ καὶ μὲ τρώμαζαν κάθε τὸσο.

Παραφύλαγα τὶς ὥρες ποὺ ἔρχονταν ὁ ταχυδρόμος γιὰ ν' ἀνοίξω πρώτος τὶς ἐπιστολές, πὼν ὁποῖον ὁ γραφικὸς χαρακτῆρας ποὺ ἦταν ἄγνωστος. Ὡταν ἡ γυναίκα μου ἔβγαине ἔξω, ἔτρεχα ἀμέσως στὸ σπίτι τῆς ἄλλης γιὰ νὰ ἐπιδιώξω μιὰ συνάντησιν ποὺ ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ νὰ κατατελοῦ τὴν ἀπειλητικὴν ὄργη τῆς.

Κι' οἱ μέρες, οἱ μῆνες, τὰ χρόνια, περνοῦσαν χωρὶς ἐντωματῆζν ἕνα μεταβληθῆ ἢ θέσις μου. Δὲ μπορούσα πεῖα νὰ μιλήσω, ἔπρεπε νὰ τὸ πῶς ἀπόφασιν. Ἦμουν σαβανωμένος κάτω ἀπ' τὴ σιωπὴ μου ποὺ μὲ βάραινε σὰν ταφόπετρο, χωρὶς ἐλπίδα νὰ γυρισῶ στὸ λαμπρὸ κ' ἐλευθέρῳ τῆς ἀλήθειας.

Εἶκοσι γρόνια ἐπέροισαν εἶπα. Εἶχα γεράσει πεῖα... Μποροῦσα πεῖα θὰ μοῦ πῆς, νὰ ἔλλῃ ὁ φελαίωσιν τῆς τύχης μου. Ἐ, λοιπὸν, ὄχι. Ἡ μοῖρα μου ἐπαφύλασσε ἄλλο πλῆγμα, πεῖο ὀδυνηρὸ. Ὁ γυῖός μου, στὸν ὁποῖον εἶχα ἐλπίδα νὰ ἐμπιστευθῶ τὴ μεγάλῃ μου δυστυχία, μοῦ ἔβρευε κ' αὐτὸς. Ἐλάτρευε τὴ μητέρα του μὲ τὴν ὅση στοργὴ κ' ἀφοσίωσιν, ὅστε ἦταν ἀδύνατον κάθε ἐκμιστῆρῆσις ἐκ μέρους μου. Καὶ τὸ μαρτύριό τῆς σιωπῆς μου γίνονταν πεῖο θλιβερὸ, πεῖο φρικτὸ. Τὸ πλάσμα ποὺ ἐλάτρευα μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μου, ὁ μονάρχικος γυῖός μου, μοῦ ἐπέβαλλε κ' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά τῶν σιωπῆς.

Ἐ, ἔξεραι τὴν ἀπελπισία τοῦ δυστυχισμένου ποὺ ἔπεσε μέσα στὸν ἀπεραντὸ Ὁκεανὸ, ὁ ὁποῖος διακρίνει ἑξαφνα λίγο καντὸ σὲ βάθη τοῦ ὀριζήσαντος, κ' ἐνῶ οὐραλίξει σταραχτικὰ μ' ὅλες του τὶς δυνάμεις, βλέπει τὸν καντὸ νὰ ἀπομακρύνεται χωρὶς νὰ τοῦ στείλουν βοήθεια, χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσουν... Ἐδοκίμασα κ' ἐγὼ αὐτὸ τὸ φοβερὸ αἰσθητὴ τῆς μεγάλῃς καταστροφῆς, τῆς ἀνεπαύθητῆς.

Τελοσπάντων ἐδῶ κ' ἕξη μῆνες, καθὼς ἔξεραι οἱ γιατροὶ μὲ συμβούλευσαν νὰ ἐγκαταλείψω γιὰ λίγον καιρὸ τὸ Παρίσι. Ἐπέρασα ἕξη βδομάδες στὴν Ἐλβετία... ἐλευθέρῳ. Ἐλευθέρῳ μὲ τὴν ἀνυπόφορη ὁμως παρουσία τῆς φίλης μου, ἢ ὅποια εἶχε ἐγκατασταθῆ σὲ μιὰ γειτονικὴ μου ἐπαυλὴ κ' ἐπέστρεψε στὸ Παρίσι τὸν ἴδιον καιρὸ μὲ μένα, εὐχαριστήμενὸν ποὺ μεγάλωνε τὸ φρικτὸ μου μαρτύριο ποὺ εἶχαν ἀρχίσει πρὸ εἴκοσι ἐτῶν. Ἀπὸ τότε, πᾶνε τρεῖς μῆνες τώρα, δὲ μπόρεσα νὰ σηκωθῶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου.

Ἄλλὰ γιὰ ν' ἀποφύγω τὴν ἀνεπιθύμητὴ ἐπίσκεψιν της, ἀναγκάζομουν νὰ τὶς γράφω σχεδὸν

κάθε μέρα ὅτι ἡ κατάστασις μου καλυτέρευε καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ τὴν ἐπισκεπτόμουν. Ἐνῶ τῆς ἔγραφα εὐχόμενον νὰ πεθᾶνω μιὰ ὥρα ἄρχιτερα, γιατί φοβόμουν τὴν ἀνυπομονησία τῆς ἐρομένης μου ἢ ὅποια ποῦ εἶχε καταστρεφῆ ὅλη μου τὴ ζωὴ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ μοῦ εἶχε ἀφαιρέσει καὶ τὸ στεροῦν δῶρο, τὸν ἥσυχον θάνατο. Κι' ὅσο ἐνοιμοῦσα τὸ θάνατο νὰ πλησιάζη, τόσο πεῖο χαρούμενα γίνονταν τὰ γράμματά μου. Ὑπελόγιζα τὶς πιθανότητες τοῦ θανάτου μου λέγοντας : « Τρεῖς μέρες ἀκόμα... δυὸ μέρες... μιὰ μέρα... λίγες ὥρες ! »

Ὡταν κινάλαβα πὼς ἤθεθ ἢ μοιραία μου, τῆς ἔγραφα ὅτι τὴν ἐρομένη θάμουν στὸ σπίτι της, τῆς ὄρσινα μάλιστα καὶ τὴν ὥρα. Ἦμουν ἐλευθέρῳ ἐπὶ τέλους !

Καὶ τὴν ἴδιαν στιγμὴν πῆρα νὰ σοὺ γράφω ἑσένα, γιατί μετὰ τὸν θάνατόν μου, τὸ φοβερὸ μαρτυρικὸν μοῦ θὰ φανερωθῆ καὶ θὰ μὲ κνηγῆ ὡς τὸν τάφο. Ἡ γυναίκα μου κ' ὁ γυῖός μου θὰ μάθουν τάχα μιὰ μέρα τὴν ἀλήθειαν ; Πόσο θὰ εἶνε τὸ μῖσος κ' ἡ περιφρόνησις τῶν ! Βοήθεια ! Βοήθεια ! !

Σ' ἐκεῖτῳ... πεθαίνω... κὴ μ' ἐγκαταλείπης ! Ἐλα στὸ σπίτι... μιλήσε τους γιὰ μένα... ἐμπόδισε τους νὰ μάθουν τὴν ἀλήθειαν... διαφύλαξε τὴν ἀνάμνησιν μου, ἢ ὅποια ἀκόμα τοὺς εἶνε ἀγαθὴ... ἔξακολούθησε τὴ σιωπὴ μου !... »

\*\*\*

Ὁ Πέτρος Ὁτράν δῖπλωσε τὸ γράμμα μὲ προσοχὴ κ' ἔτρεξε στὶς κυρίας Ριβάλ.

— Φεύγομε ἀπόψε ἀπὸ τὸ Παρίσι, τοῦ εἶπε ἐκεῖνη μόλις τὸν εἶδε. Ὁ πᾶνε σ' Ἀλγερὴ, ὅπου μένει ἡ μητέρα μου... Νιώθω πὼς δὲ θὰ μωροῦσα νὰ ζῆσω στὸ σπίτι ὅπου ἀγαπηθῆκαμε εἰκοσι χρόνια.

— Ναι, νὰ φύγῃτε, ἀλάντησε ὁ Ὁτράν, θὰ κάμετε πολὺ καλά... Μὴν τὸν λησμονεῖτε ποτὶ... Σὰς ἀγαποῦσε τόσο πολὺ... Σὰς ἀφιέρωσε ὅλη του τὴ ζωὴ... Andre de Lorde

